

процесів, дозволяють студентам застосовувати теоретичні знання на практиці та формувати вміння приймати обґрунтовані рішення в реальних ситуаціях.

Важливим аспектом є також залучення практикуючих юристів і адвокатів до освітнього процесу. Вони можуть поділитися практичним досвідом, ознайомити студентів із тонкощами роботи з клієнтами, вимогами етики та специфікою різних напрямів права. Це сприяє кращому розумінню студентами того, з чим їм доведеться стикатися в майбутньому, і дозволяє краще підготуватися до професійної діяльності.

Таким чином, сучасна юридична освіта має будуватися на поєднанні теорії та практики. Такий підхід забезпечить підготовку майбутніх фахівців, здатних успішно орієнтуватися в правовому полі, ефективно взаємодіяти з клієнтами і надавати якісні послуги в умовах постійних змін.

Список використаних джерел:

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI : станом на 3 серп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 30.10.2024).
2. Система юридичної освіти в Україні. Реферат. Освіта.UA. URL: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14459/> (дата звернення: 01.11.2024).
3. Освітні тренди та виклики підготовки правника. Юридичний факультет ЧНУ ім. Юрія Федьковича. URL: <https://law.chnu.edu.ua/osvitni-trendy-ta-vyklyky-pidhotovky-pravnyka/> (дата звернення: 02.11.2024).

Даніїл СІЛЬЧЕНКОВ,

здобувач вищої освіти

Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Володимир ТИМОФЄЄВ,

старший викладач кафедри вогневої
підготовки Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Дмитро ТІНІН,

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

КУЛЬТУРНІ ПРАВА ЯК ОКРЕМА КАТЕГОРІЯ СИСТЕМИ ПРАВ ЛЮДИНИ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Усі категорії прав людини взаємопов'язані та взаємодоповнюють одна одну. З моменту прийняття перших міжнародних актів ООН підкреслюється важливість цих взаємозв'язків. У Загальній декларації прав людини 1948 року

відображено весь комплекс прав і свобод, проголошуючи їх рівний статус і взаємозалежність, включаючи цивільні, політичні, економічні, соціальні та культурні права. Культурні права часто недооцінюються порівняно з іншими, їх недооцінка призводить до сприйняття цих прав як менш важливих [1].

Культурні права є основними у контексті визнання та поваги людської гідності, оскільки вони захищають формування та вираження індивідуальних і колективних уявлень про світ, а також включають свободи, пов'язані з самобутністю людини. Крім того, культурні права відіграють важливу роль у розвитку миру, боротьбі з бідністю та зміцненні соціальної згуртованості, сприяючи взаємній повазі та розумінню між людьми та різними групами, незважаючи на їхню різноманітність (ст. 2 Конвенції ЮНЕСКО про охорону та заохочення різноманітності культурного самовираження, 2005 р.) [2].

У міжнародних договорах та правозахисній практиці можна знайти як експліцитні, так і імпліцитні посилення на культурні права. Експліцитні посилення прямо стосуються культурних прав, тоді як імпліцитні охоплюють права, які мають відношення до культури і можуть служити правовою основою для їх захисту. Культурні права тісно пов'язані з іншими правами людини, що ускладнює їх чітке розмежування. Одним з основних прав є право на участь у культурному житті, яке закріплене в таких документах, як ст. 27 Загальної декларації прав людини та п. 1 ст. 15 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права. У 2022 році Комітет з економічних, соціальних та культурних прав прийняв Зауваження загального порядку № 21, де детально пояснюється це право. Згідно з документом, право на участь у культурному житті має три основні складові: участь у культурному житті, доступ до нього та внесок у нього, що включає можливість брати участь [3].

Право на використання досягнень наукового прогресу та їх практичного застосування закріплене в ст. 27 Загальної декларації прав людини та п. 1 b) ст. 15 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права. Важливими є й інші права, що стосуються науки та культури, зокрема право кожної особи на захист моральних і матеріальних інтересів, які виникають в результаті наукових, літературних чи художніх праць, автором яких вона є, що також підтверджено в ст. 27 Загальної декларації та п. 1 c) ст. 15 Пакту. Окрім того, свобода, необхідна для наукових досліджень і творчої діяльності, зазначена у п. 3 ст. 15 Міжнародного пакту. Водночас п. 2 ст. 19 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права визначає, що право на вільне вираження думки включає свободу шукати, отримувати та розповсюджувати будь-яку інформацію та ідеї, незалежно від кордонів, як усно, так і письмово, через друк, мистецтво або інші засоби [1; 3].

Право на освіту, яке є культурним правом, закріплене в міжнародних договорах, зокрема в ст. 13 і 14 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права та ст. 28 і 29 Конвенції про права дитини. Багато посилань на культурні права можна знайти в міжнародних актах, що стосуються меншин, зокрема в Міжнародному пакті про громадянські та політичні права,

Декларації прав осіб, що належать до національних, етнічних, релігійних і мовних меншин, а також у Декларації ООН про права корінних народів та Конвенції МОП про корінні народи і народи, що ведуть племінний спосіб життя (1989 р.). Ці положення охоплюють важливі аспекти, такі як самобутність, мова, вірування, традиції, участь у культурному житті, природокористування, освіта та культурна спадщина. Декларація про права корінних народів також містить посилання на земельні права, які тісно пов'язані з культурними правами (ст. 26). Крім того, Міжнародна конвенція про захист прав трудящих-мігрантів і членів їх сімей включає положення про культурні права, зокрема п. 1 g) ст. 43 і п. 1 d) ст. 45, що стосуються доступу до культурного життя, а також ст. 31, яка підкреслює повагу до культурної самобутності трудящих-мігрантів [3; 4].

Принцип недискримінації, закріплений у багатьох міжнародних договорах, є ключовою правовою основою для захисту та сприяння культурним правам. Згідно з цими договорами та тлумаченнями відповідних органів з прав людини, дискримінацією є будь-яка відмінність, виключення, обмеження або надання переваг, що засновані на заборонених ознаках і які спричиняють або мають на меті обмеження прав людини або їх здійснення на рівній основі. Особлива увага повинна приділятися забезпеченню цього принципу в контексті культурних прав.

Право на відпочинок та дозвілля, закріплене у ст. 24 Загальної декларації прав людини, тісно пов'язане з культурними правами, хоча йому й досі приділялося недостатньо уваги. Важливо розуміти, що культура охоплює всі аспекти життя і не обмежується лише відпочинком чи дозвіллям.

Отже, міжнародне право зобов'язує держави поважати, захищати та забезпечувати культурні права без дискримінації, враховуючи принципи доступності, прийнятності та адаптованості, визначені Комітетом з економічних, соціальних та культурних прав.

Список використаних джерел:

1. Загальна декларація прав людини 10 грудня 1948 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text. (дата звернення: 06.11.2024).
2. Конвенція про охорону та заохочення різноманітності та культурного самовираження / ЮНЕСКО: Міжнародний документ від 20.10.2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/952_008#Text (дата звернення: 06.11.2024).
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text. (дата звернення: 06.11.2024).
4. Конвенція про права дитини / ООН: Міжнародний документ від 20.11.1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text